

Bruxelles Urbanisme et Patrimoine

Direction du Patrimoine Culturel

Monsieur Thierry WAUTERS

Directeur

Mont des Arts, 10-13

B - 1000 BRUXELLES

Bruxelles, le 04/07/2025

N/Réf. : SBK20354_743_PREA

Gest. : AH

V/Réf. : 2264-0119/07/2025-204PR

Corr DPC: C. Criquillon

NOVA : //

SCHAERBEEK. Avenue Deschanel, 20 Maison Homem de Macédo (arch. E. VANLERBERGHE – 1927)

(= classé en totalité)

VOORAFGAAND ADVIES : Renovatie van het balkon op de tweede verdieping van de achtergevel

Principeadvies van de KCML

Mijnheer de Directeur,

In antwoord op uw brief van 16/06/2025, sturen wij u het advies dat de KCML over bovengenoemde aanvraag uitgebracht heeft tijdens haar vergadering van 25/06/2025.

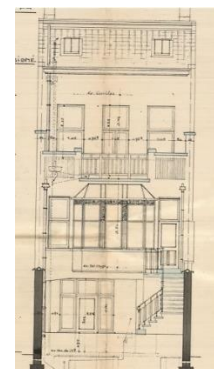
ERFGOEDCONTEXT EN AANVRAAG

Erfgoedlocatie (© Brugis)

Gevel aan de Deschanellaan (© urban.brussels)

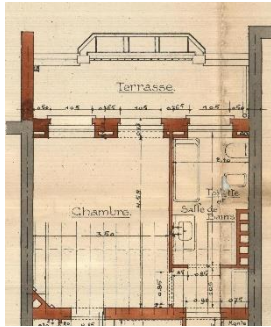
Archiefplan uit het aanvraagdossier

De aanvraag betreft de woning *Homem de Macédo*, gelegen aan de Paul Deschanellaan 20 te Schaarbeek. Deze woning in art-decostijl dateert van 1927 en werd gebouwd voor de toenmalige ambassadeur van Portugal in België, naar ontwerp van architect L. Vanlerberghe. *Het pand is in zijn totaliteit beschermd als monument bij besluit van 23/12/2021 vanwege zijn historische en artistieke waarde.*

Het dossier betreft de geplande renovatie en herwaardering van het balkon op de tweede verdieping van de achtergevel. Het balkon is momenteel overdekt met een veranda in wit PVC, toegevoegd in de jaren 1990. Aangezien deze constructie de architecturale compositie van de achtergevel én het interieur verstoort, wenst de bouwheer de bestaande veranda te verwijderen. Hij stelt daartoe twee mogelijke opties voor:

- reconstructie van het open balkon volgens het oorspronkelijke ontwerp uit 1927;
- heropbouw van een overdekte variant, geïnspireerd op de historische overkapping die de PVC-veranda voorafging.

De bouwevolutie van het balkon

Archiefplan uit het aanvraagdossier

Volgens de originele bouwplannen van 1927 bevond zich op de tweede verdieping van de achtergevel een open balkon zonder afdak. De aanwezigheid van een terrasdeur met hellende dorpel, dubbele vensters en een regenafvoer op deze verdieping lijkt erop te wijzen dat het concept van het open balkon effectief werd uitgevoerd. Op een later, niet gedocumenteerd tijdstip werd het balkon overdekt. De toenmalige overkapping werd uitgevoerd in metaal en structuurglas, voorzien van een gefestonneerde rand. Mogelijk werd dit beslist tijdens de werken of kort na de oplevering.

De wanden werden bekleed met grijze tegels waarin smeedijzeren wandlampen en verluchtungsroosters geïntegreerd werden. Waarschijnlijk dateren deze art-deco elementen van dezelfde bouwfase en werden ze ook door architect Vanlerberghe ontworpen.

Foto van de tegelbekleding uit het aanvraagdossier

ADVIES

Het verwijderen van de veranda in PVC en het herstel van de achtergevel in haar oorspronkelijke toestand, met een open balkon op de hoogste verdieping, betekenen volgens de KCML een substantiële verbetering, die de erfgoedwaarde van dit opmerkelijke, goed bewaarde en zorgvuldig onderhouden pand zullen versterken. De voorgestelde renovatie wordt dan ook sterk aangemoedigd.

Dit project veronderstelt de verwijdering van de bestaande wandtegels en hun vervanging door een weersbestendige muurbekleding. De KCML beveelt aan de wandbekleding van de terrasmuren te herstellen in imitatiesteen met schrijnvoegen, conform het oorspronkelijke gevelbeeld zoals gedocumenteerd op de archiefdocumenten. Ook de borstwering zou integraal gereconstrueerd moeten worden, inclusief het terugplaatsen van de arduinen dekstenen. Daarnaast wordt aanbevolen om de waterdichting van de balkonvloer grondig te evalueren, onder meer via proefboringen. Indien nodig dient de vloer te worden genivelleerd en vernieuwd om latere vochtproblemen te vermijden.

Deze aanpassingen zullen zowel de conservering als de visuele kwaliteit van de gevel ten goede komen.

Het ontmantelen van de bestaande tegelbekleding roept op erfgoedvlak geen bezwaar op. Ondanks de verzorgde uitvoering, stemt deze afwerking volgens de KCML niet overeen met de oorspronkelijke geveltypologie. Bovendien bezitten de tegels op zich geen uitzonderlijke erfgoedwaarde; het betreft standaardmateriaal dat in het Interbellum doorgaans werd toegepast in interieurafwerkingen. De fraaie art-deco wandlampen met verfijnd smeedwerk dat verwant is aan de balustrade, kunnen mogelijks gerecupereerd worden, hetzij als buitenverlichting, hetzij als interieurstuk. Dit aspect vereist nader onderzoek.

Meer algemeen, adviseert de KCML om de gevel in zijn totaliteit te benaderen en de volledige gevelbekleding, die momenteel in vrij slechte staat is, te restaureren met behoud van de karakteristieke elementen zoals de schijnvoegen en de decoratieve zaagtandmotieven. Daarbij zou men ook volgende punten in overweging moeten nemen:

- het ontmantelen van de visueel storende, weinig kwalitatieve dakrand van de erker op de eerste verdieping;

- . het vervangen van de bestaande regenpijpen door exemplaren die qua materiaal en vormgeving beter afgestemd zijn op de historische context;
- . het verwijderen of aanpassen van de op het gelijkvloers toegevoegde veranda, teneinde het oorspronkelijke gevelbeeld maximaal te herstellen.

Hoogachtend,

A. AUTENNE
Secretaris

S. VAN ACKER
Voorzitter

c.c. à : cricquillon@urban.brussels ; jvandersmissen@urban.brussels ; restauration@urban.brussels ; crms@urban.brussels ;